

Andrej Žvarevskij
Jevgenija Borisovna Pasternaková

*Musí dôjsť
k nešťastiu,
aby sme
otvorili oči?*

Lov na baziliška

YOLIA

Andrej Žvalevskij
Jevgenija Borisovna Pasternaková

Lov na baziliška

Preložil Andrej Zahorák

Andrej Žvarevskij, Jevgenija Borisovna Pasternak

OCHOTA NA VASILISKA

Copyright © Žvarevskij A. V., Pasternak J. B., 2014

Translation © 2020 by Andrej Zahorák

Cover design © 2020 by Natália Jarembáková

Slovak edition © 2020 by IKAR, a.s.

Vydané s podporou Inštitútu pre literárny preklad (Rusko).

AD VERBUM

ISBN 978-80-551-7377-1

Plamene sviečok sa mihotali, hrala romantická hudba, chytil ju okolo pása a Ksiuša zavrela oči.

Niekde na okraji vedomia sa zrodili slová: „James, chceš si zobrať za manželku...”

„Áno!”

Ksiuša sa so zatvorenými očami pripravovala na bozk.

„Najprv musíš odpovedať,” zašepkal niekto.

„Lili, chceš si zobrať za manžela Jamesa a stráviť s ním...”

„Áno!” vykrikla Ksiuša a nevšímala si tlmený chichot za chrbtom.

„Môžete pobozkať nevestu!” s úľavou vyslovil kňaz a Ksiuša v radostnom očakávaní ani nedýchala.

Ale žiadny bozk sa nekonal.

„Šibe vám?” vykrikol Stas a masíroval si udretý krk.

„Nechcete rovno hádzať kamene?”

„Prepáč,” ospravedlňovali sa družičky Ňuša so Ste-

lou, pričom sa išli popučiť od smiechu. „Povedali nám, aby sme hádzali mince...”

„Majú to byť lupene ruží!” rozčúlila sa Ksiuša.

„Tak si ich nazbieraj!” nedala sa Stela.

„Veď je to len skúška!” zmierlivo poznamenal kňaz neznámeho vierovyznania. „Budeš mať lupene ruží. Na dnes je to všetko? Alebo si ešte niečo potrebujeme vyskúšať?”

„A čo kostýmy?” spýtal sa Stas – James. „Ksiuša, už máš hotové šaty?”

Ksiuša, v ktorej pre nevydarený bozk hrali všetci čerti, zazrela na družičky.

„Skoro,” odvrkla. „Ešte treba prišit kvety.”

„Výborne,” Stas sa široko usmial. „Nabudúce už pôjdeme naostro.”

Zadíval sa na Ksiušu. Musela sa premáhať, aby neodvrátila zrak a smelo povedala: „To sme mohli aj dnes!”

Jej poznámke však nevenoval žiadnu pozornosť.

„Počúvajte!” zatlieskal, aby bol presvedčivejší. „Festival Starcon sa začína už o dva týždne a dovtedy musí byť všetko dokonalé! Musíme to natrieť Fénixovi!”

Stas sa rozčuloval zbytočne. Všetci prítomní horeli túžbou dokázať súboru Fénix, akí sú úžasní, hoci ešte donedávna boli jeho súčasťou. Stas sa však napriek tomu prešiel po sále, pochválil Ňuši a Stele šaty, urovnal spor medzi nepodstatnými čarodejníkmi, ktorí sa škriepili pre kulisy a prešiel k prvoradým čarodejní-

kom, aby s nimi prediskutoval zloženie Dumbledorovho prútika. Ak by nezakričal „Počkaj ma!“, Ksiuša by si myslela, že iskrenie, ktoré medzi nimi cítila pred piatimi minútami, sa jej iba prisnilo. Aj tak sa rozhodla chvíľu počkať.

Dievča predsa vždy vycíti, keď jej chce chlapec vyznať city!

Aspoň to tak hovorili v jednom filme... Alebo v troch? Skrátka, je to stará známa vec.

A Ksiu cítila, že to príde každú chvíľu...

Celá sa z toho chvela...

A vlastne nie, to jej len vibroval mobil v taške. Vytiahla ho a bola rozhodnutá vypnúť ten odporný prístroj. Na displeji však uvidela volajúceho – triedna. Ksiuša zaváhala, ale nakoniec zdvihla.

„Fadejevová! Kde sa túlaš?“ povedala učiteľka namiesto pozdravu.

Ksiušu to prekvapilo. Triednu učiteľku obvykle znepokojovala iba jedna vec – ospravedlnenka od rodičov, keď chýbala v škole. Xénia pritom vedela sfalšovať mamin podpis už v ôsmej triede, takže zajtra bude všetko v úplnom poriadku.

„Dobrý,“ zašepkala Ksiuša. „Ochorela som, ležím v posteli. Zajtra vám prinesiem ospravedlnenku od...“

„Fadejevová! Si už stredoškolačka, ale klamať nevieš! Trikrát som volala najprv tebe a potom tvojej mame! Povedala mi, že ťa živú a zdravú vyložila pred školou!“

„Áno, ale ja...“

„Počúvaj!“ triednu nezaujímalí Ksiušine pokusy vymyslieť presvedčivú výhovorku. „O pol hodinu máme združenie. Nech si tu ako na koni! V opačnom prípade sa budem musieť porozprávať s tvojou mamou!“

A zložila. Ksiuša najprv premýšľala, že sa na tú hysterku vykašle a počká Stasa. Ale potom by sa mama dozvedala o ospravedlneniach, ktoré jej „písala“ posledné roky každý týždeň. A čo bolo najdôležitejšie – Stas stále tvrdol pri Dumbledorovi a skúšal si jeho bradu. Ksiuša si uvedomila, že práve nastala chvíľa, keď môže ukázať svoj charakter.

Sebavedomo sa zvrtila a odišla.

Stas mal šancu. Ak by jej zavolať cestou do školy, odpustila by mu. Lenže nezavolať.

1. KAPITOLA

Ukážková škola

„... naša škola tradične vykazuje najlepšie výsledky...“

Vykazuje výsledky, premýšľala Ksiuša a premeriavala si riaditeľku na pódiu. A okrem toho demonštruje demonštrácie. A hrdó sa hrdí.

V aule bolo dusno. Ksiuša odtiaľ chcela zdrhnúť, ale dvere strážila zástupkyňa. Pobehovala tam aj ich triedna Antonina Romanovna a všetkých ostrážito sledovala. Veď len prednedaávnom doštudovala. Tá teda dopadla. Pedagogička. Dnes bola akási bledá a nervózna. Asi preto, že chýbalo veľa žiakov z jej triedy. Dokonca tu nebol ani triedny predseda a jednotkár Jegor. Ten sa mal dostaviť v akomkoľvek stave. Človeku hneď napadne, že asi zjedli niečo pokazené. Ani štipka fantázie. A nie je tu ani Myška, hnusoba jedna. Aspoň by sa Ksiuša mala s kým porozprávať. Stas jej nezavolať. Ksiu potajomky vytiahla smartfón, aby skontrolovala, či sa jej neozval. Nič. Zase sa musel do niečoho zaplietť. Pred týždňom schyťal monokel cez pol tváre, až sa hanbil vyjsť von...

„... na olympiádach z ruského jazyka a matematiky sa pravidelne umiestňujeme na prvých troch priečkach najlepších vzdelávacích inštitúcií v okrese a čo sa týka chémie, tam sme na čele rebríčka desiatich najlepších škôl!“

A prečo nie stých? Alebo tisícich? Hoci, v našom okrese je ich dokopy asi tridsať...

Zástupkyňa niekam odbehla. Ksiuša vstala, aby sa vyparila, ale všimla si učiteľkin prísny pohľad. Pohrozila jej ukazovákom. Nuž si to radšej rozmyslela a posadila sa. Vyvolať škandál na slávnostnom zhromaždení nie je dobrý nápad. Riaditeľka medzitým prešla k pedagogickému zboru.

„Naši učitelia sú aktívni v rámci okresného združenia metodikov, recenzujú učebnice...“

Ksiuša si vzdychla. Spomenula si na príhodu s poslednou učebnicou ruštiny, ktorú mala posudzovať ich škola. Bola to taká hrôza, že sa dokonca vzbúril aj vycvičený pedagogický zbor a na učebnicu napísal negatívny posudok. Hovorilo sa o tom na celej škole a do záležitosti vtiahli aj Ksiušinu mamu, pretože bola predsedníčka rodičovskej rady. Prosíkali učiteľov, aby posudok prepísali, ale tí sa nedali. A ako to celé dopadlo? Ministerstvo dostalo posudok, poriadne popremýšľali... a rozhodli sa, že ho uznajú.

„Sergej Solomonovič Lipskij!“ donieslo sa z javiska a Ksiu sa prebrala.

„Náš najvýznamnejší pedagóg!“ Aby riaditeľka zdôraznila slávnostný okamih, zložila si okuliare a pokračovala bez papiera. „Zaslúžilý učiteľ! Dvojnásobný víťaz súťaže *Učiteľ roka 2011 a 2013*! Nositeľ medaily *Za zásluhy v oblasti vzdelávania*.“

Sergej Solomonovič v prvom rade sa pokúsil ukryť za spolusediачich. A keďže bol ako prútik, podarilo sa mu to bez väčších ťažkostí.

„Naša pýcha!“ riaditeľka takmer kričala. „Všetci sme naňho hrdí!“

Jasné, zasmiala sa v duchu Ksiu. Hrdo sa hrdíme! To sú celí jazykáři, dokelu.

Riaditeľka pokračovala v chválospevoch na zaslúžilého učiteľa a dvojnásobného víťaza a Ksiuša si zatiaľ predstavila, ako ho kritizuje za neporiadok v dochádzke. Bolo ju počuť na celú školu.

Ksiu sa pozrela na dvere (zástupkyňa bola stále preč), na triednu (tá s pootvorenými ústami nadšene hľadela na Sergeja Solomonoviča) a uvedomila si, že teraz má šancu. Skrčila sa, prekĺzla do uličky a zamierila k dverám.

Takmer sa jej to podarilo, keď sa zrazu dvere rozleťeli a do auly vošla zástupkyňa.

Nie, nevošla.

Vrútila sa tam.

Pospiatky.

Nariekala: „Ale my máme podujatie!“

Kráčal za ňou muž biely ako vyhladovaný upír. Nezastavil sa a tlačil zástupkyňu pred sebou. Ksiu sa uhla, aby tento čudný párik mohol prejsť. Celá situácia bola úplne absurdná.

„Irina Maximovna!“ skríkla zástupkyňa, keď pocho-
pila, že boj o dvere prehrala. „Volajte políciu!“

„To nie je potrebné. Už som ju volal,“ potichu, ale
zrozumiteľne povedal bledý muž.

Všetci zbystrili sluch.

„Vyšetrovateľ tu bude každú chvíľu,“ muž teraz pre-
vrtával pohľadom riaditeľku. „Všetkých vás...!“

Neovládol sa a vykrikol: „Zabili ste mi dcéru! Vaša
škola ju zabila! Nenávidím vás!“

Potom klesol na zem, objal si kolená a nahlas sa roz-
plakal.

Na výsluch použili zborovňu. Bola priechodná, takže
žiacov vpúšťali jednými a vypúšťali druhými dvermi,
ktoré viedli na susednú chodbu. Tí, ktorí vyšli, ne-
mohli nič povedať tým, ktorí čakali pri dverách. Ksiu
bola zvedavá a zároveň nervózna. Kto bol ten muž?
Kto bola jeho dcéra? Väčšinu rodičov svojich spolužia-
kov poznala, ale tohto pána videla prvý raz. Nakoniec
zavolali aj Ksiušu.

V zborovni sedela celá komisia – unavený muž v nie
veľmi čistej uniforme so svetlomodrými výložkami
(zrejme vyšetrovateľ), riaditeľka a niekoľko učiteľov.

Ako na skúške, pomyslela si Ksiuša.

Vyšetrotateľ si zapísal jej meno s priezviskom a so zrakom upretým na papiere sa jej spýtal: „Poznala si Dianu Myškinovú?“

Ksiuša najprv nechápala, o kom hovorí. Až potom si uvedomila, že má na mysli Myšku. Ju nemohli zabiť! Všetkých, len nie ju! Nikdy sa jej nič nestalo, veď je to predsa Myška...

„Odpovedz!“ zvraskla riaditeľka.

„Áno, my... Sme priateľky...“

„Nespomínala niekedy, že chce spáchať samovraždu?“ Vyšetrotateľ kládol otázky a zároveň si robil poznámky.

Zdalo sa, že dopredu vie, aká bude odpoveď a pýta sa iba preto, lebo musí.

„Nie,“ chladným hlasom povedala Ksiu.

Nie, pomyslela si. Všetci, len nie Myška.

„Nevšimla si si, že by sa v poslednom čase správala zvláštne?“

„Nie.“

Nemohol to byť Myškin otec! Hoci... nikdy som ho nevidela, lebo je stále v kancelárii... Myška spomínala, že sa hádajú...

„Nevieš, kto by jej chcel ublížiť?“ vyšetrotateľ neustále zapisoval.

„Nikto!“ Ksiuša pochopila, že musí čo najskôr zistiť pravdu. „Stalo sa jej niečo?“

Vyšetrovateľ sa na ňu pozrel.

„Dnes ráno zomrela po neúspešnom oživovaní. Prudká otrava. Toxikologické výsledky potvrdili prítomnosť jedu.“

Ksiuša sa hodnú chvíľu pozerala na detektíva a on na ňu. Hnedé výrazné oči, prenikavý pohľad, premýšľala Ksiu. Ale celý je akýsi vráskavý. Ako šarpej.

Vyšetrovateľ sa vrátil k dokumentom. Ksiuša neschopná uvažovania sa prizerala, ako na papier pribúdajú riadky – presne také isté krivé ako on.

„Vedela by si k tomu niečo povedať?“ spýtal sa.

„K čomu?“

„K otrave.“

„Nie.“

„Ak si na niečo spomenieš alebo niečo zistíš, oznám to učiteľom.“

Ksiuša pochopila, že tú frázu povedal automaticky, pričom nad ňou vôbec nepremýšľal. A rovnako na tom pravdepodobne bolo aj všetko ostatné. Podpísala papier (Vyhlasujem, že všetko uvedené je pravda) a odišla. Pokúsila sa vyjsť dvermi, ktorými prišla, ale niekto ju chytil a nasmeroval k východu.

Za dverami všetci plakali. Teda, všetky dievčatá. Chlapci po sebe zamračené poškuľovali a nevedeli, ako sa majú správať. Nebola vhodná chvíľa na žartíky a zdalo sa, že normálne spolu komunikovať

nevedia. Ksiu sa oprela o stenu a premýšľala. Prečo neplačem? Ved' som jej najlepšia kamarátka. Mala by som plakať viac než ostatní. Nevyronila však ani slzu.

Potom prišla mama a zobrala ju domov.

2. KAPITOLA

Pohreb

Na druhý deň Ksiuša nešla do školy. Pravdepodobne tam nešiel nikto. Neskontovala sa so spolužiakmi, lebo na to nemala silu.

Akoby zastal čas. Mama zostala doma. Mala bledé pery, prázdny pohľad a celý čas telefonovala. Ksiuši sa nachvíľu podarilo uniknúť z reality a zdalo sa jej, že mama iba pracuje. Rieši obvyklé problémy event manažérky, alebo, ako sama vravievala „organizátorky ožran párty“. Počet hostí, ubytovanie, transport, kňaz...

Ksiu precitla. Áno, kňaz... Pohreb. Myška bude mať pohreb.

Pokúsila sa zamestnať si hlavu organizačnými otázkami ako mama, aby sa z toho všetkého nezbláznila.

Ísť či nejst?

Pozvať celú triedu alebo nie?

Kto príde za školu? Má vôbec niekto prísť? Sú Myškini rodičia pripravení vidieť jej spolužiakov?

Ale na druhej strane, boli spolužiakmi od piatej triedy a treba im dať možnosť, aby sa s ňou rozlúčili.

Rozlúčiť sa. To slovo jej stále behalo po rozume.

„Ksiuša sa má normálne,“ povedala do telefónu mama. „Teda, neviem. Nerozpráva sa so mnou. Je vo svojej izbe.“

Ako sa mám s tebou rozprávať, keď celý čas telefonuješ? premýšľala Ksiuša.

„Samozrejme, že ju to trápi. Boli kamarátky.“

Áno, trápi ma to. A mala by som sa s ňou rozlúčiť, uvedomila si Ksiuša.

„Zajtra o druhej. Deti uvoľnia zo školy. Naviem, ako to zvládnem. Ako sa pozriem Lene do očí? Čo jej poviem? Ako sa to mohlo...“

Mama sa rozplakala.

Ksiuša rozmýšľala, že ani zajtra nemusí ísť do školy, pretože ich ospravedlnia. Potom si spomenula na tetu Lenu, ako ich pred tromi dňami hrešila, keď si s Myškou vyplili telefóny a išli do kina bez toho, aby jej o tom povedali. Nadávala im a kričala na nich, že sú ešte hlúpe a môže sa im niečo stať. Čo už by sa mohlo stať hlúpemu dievčaťu za bieleho dňa v centre veľkého mesta? Napokon jej však slúbili, že si už nebudú vypínať telefóny a teta im otvorila balík cukríkov. Povedala im, že sú orechové, ale nakoniec sa ukázalo, že majú zvláštnu kyslú náplň.

Mame zazvonil telefón.

„Zajtra o druhej,“ oznámila.

Zajtra o druhej, pomyslela si v duchu Ksiuša.

Zrazu nadskočila a sadla si na posteľ. Veď zajtra o tretej majú stretnutie ohľadne Starconu! Musí dať všetkým vedieť, že neprídu!

Ksiuša si zobrala notebook a na facebooku našla skupinu, ktorú hľadala.

„Prepáčte, ale s Dianou Myškinovou zajtra neprídeme, lebo...“ Lebo čo?

O niekoľko minút vymazala slovíčko lebo a odoslala správu.

Lebo...

Zo zoznamu priateľov sa na ňu pozerala Myškina tvár.

Ksiuša automaticky klikla na stránku, ako to robievala veľa krát počas dňa.

Poslednýkrát tu bola včera o 16.05.

Posledný...

Ksiuša mala pocit, že sa nemôže nadýchnuť. Ako keby sa jej vnútri niečo roztrhlo, vypovedali jej pľúca a srdce sa jej prepadlo až do žalúdka.

„Ksiuša, ako ti je?“

Mama jej mädlila ruky, pritískala si ju k sebe a ovláňovala jej tvár vodou.

„Počuješ? Haló! Počuješ ma?“ opakovala ako robot.

Mama nevedela prestať plakať a trasúcimi sa rukami podávala Ksiuši vodu.

„Nepôjdem sa s ňou rozlúčiť,“ zašepkala Ksiuša.
„Nedokážem to...”

Stáli blízko rakvy. Pravdepodobne na čestnom mieste, ale Ksiuša sa na truhlu nepozerala. Nemohla. Hľadela na tváre smútiacich. Videla spolužiakov... napätých a bezmocných. Nie, nie bezmocných. Ako sa to povie? Prednedávnom to slovo mali na literatúre. Zdrvených. Ako keby sa cez nich prevalili obrovské nafúknuté balóny, obúchali im hlavy a odleteli. Videla príbuzných, ktovie prečo, najmä ženy. Tie sa správali, ako sa od nich na pohrebe očakáva – smútili a plakali. Ksiu sa dotkla tváre. Ešte stále bola opuchnutá.

Našla odvalu a pozrela sa na rakvu. Lepšie povedané, pozrela sa na tetu Lenu, ktorá sa jej pridržala. Inak by asi spadla. Ksiuša sa pozrela na Myšku a potom opäť na tetu. Zrazu mala pocit, že sa zbláznila – Myška stojí pri rakve a v truhle leží jej mama.

Ksiu zatvorila oči, napočítala do desať a opäť ich otvorila. Nie, pri truhle stála Myškina mama, teta Lena. Len sa dnes podobala na Myšku a Myška na tetu. Bolo to preto, lebo Myšku učesali, namaľovali a obliekli jej pekné šaty. Dokonca sa zdalo, že má prsia. Myška zvyčajne nosieva svetlobéžové mikiny a teta Lena naopak chodievala nalíčená, oblečená ako zo žurnálu, nosieva vysoké opätky, na tvári sa

jej pohráva uštipačný úsmev, bradu má vystrčenú dohora. Nevyzerá ako jej mama, skôr ako staršia sestra.

Tak to býva za normálnych okolností. No dnes nie je namalovaná ani sa neusmieva. Oblečenú má pelerínu. Ibaže nie béžovú, ale čiernu.

Prišiel kňaz, začal niečo čítať v nezrozumiteľnom jazyku a automatickými pohybmi mával kadidlom. Príbuzní sa prežehnávali a niečo si mrmlali. Ksiuša mala slzy na krajíčku a v maminom sprievode zamierila k dverám.

„Čo sa deje?“ Mama sa jej pozrela do očí. „Je ti zle? Točí sa ti hlava?“

Ksiu pre istotu prikývla.

„Hneď zavolám lekára,“ povedala a začala sa hrabať v kabelke.

„Netreba,“ zašepkala Ksiuša. „Pôjdem sa von vyvetrať. Ty sa vráť. Nehodí sa, aby...“

Mama sa jej ešte asi stokrát spýtala, ako sa cíti a vrátila sa dovnútra. Ksiuša si sadla ku kamennému smetníku pri vchode, lebo nevládala stáť na nohách.

„Ty si Xénia?“

Zdvihla hlavu. Stál pred ňou vráskavý vyšetrovateľ zo včera. Dnes mal na sebe normálne oblečenie bez výložiek a podobal sa na opilca, ktorý od vás dranká peniaze na pivo.

Ksiu prikývla.

„Počuj, viem, že teraz nie je vhodná príležitosť,“ detektív sa poškriabal po strnisku. „Ale je to dôležité... Volám sa Leonid Borisovič.“

Ksiu opäť prikývla.

„Mohol by som ťa predvolať na políciu, ale... Nemohli by sme sa porozprávať tu?“

Ksiu súhlasila a cítila sa ako bábika na baterky.

„Predvčerom mala vaša trieda krúžok z fyziky...“

„Je to voliteľný predmet. Máme dobrého fyzikára. Sergeja Solomonoviča.“

„Áno, už som s ním hovoril. Zaslúžilý a tak ďalej. Ale neskutočne roztržitý.“

Ksiuša sa prvý raz po dlhom čase usmiala. Áno, Sergej Solomonovič si vedel pomýliť triedy. Raz asi päť minút rozprával tretiakom o jadrových reakciách, až kým neprišla učka, ktorá meškala na hodinu a nevyhnala ho. Drobci ho nechceli pustiť a kričali: „Ešte chceme počúvať o bombe!“ A koľkokrát si vo vrecku odniesol špongiu na tabuľu...

„Povedal mi, že si nepamätá, koľko vás tam bolo,“ pokračoval Leonid Borisovič. „Ale evidentne nie osem, ako si to zapísala do triednej knihy. Bola si týždenník?“

Ksiu sa zamračila a strýpla. Kto to kedy videl donášať na spolužiakov.

„Tak koľko vás bolo na tom krúžku?“ spýtal sa vyšetrovateľ.